

Station Gent-Sint-Pieters

Eerste station: 1889-1913

Houten stationnetje

Tweede station : 1913 –

Architect: Louis Cloquet

eclectisch

Telegrafische code: FGSP

Lijnen: 50, 50A, 50A6, 50E, 58, 75

Station Gent-Sint-Pieters (Ref. L3502-34)

Voorgeschiedenis

Met de wet van 1 mei 1834 besliste de Belgische Regering een spoorwegnet uit te bouwen met Mechelen als centrale punt. Van daar zouden verbindingen lopen naar Brussel, Oostende, Antwerpen en Luik. Heel vlug stopte de trein ook in Gent: op 28 september 1837 werd het station Gent-Zuid ingehuldigd.

Gent-Sint-Pieters, een spoorweghalte voor de bourgeoisie

De Brusselse bourgeoisie, die in het spoor van Leopold II de kust ontdekt had, vond een tijdrovende stop in het kopstation Gent-Zuid onaanvaardbaar. Om die reden werd in 1889 een halte opgericht op de rechtstreekse lijn Brussel – Oostende. De kleine spoorweghalte lag in de wijk Sint-Pieters-Aalst, op het vroegere Parkplein (ter hoogte van de kruising van de huidige Prinses Clementinalaan en de Kortrijksesteenweg, op zo'n 350 meter van het huidige station). De halte kreeg de naam Gent-Sint-Pieters en had een houten gebouwtje met weinig voorzieningen. Veel treinen stopten er niet.

De houten spoorweghalte Gent-Sint-Pieters (Ref. Z04210)

In 1901 werd een grootscheeps onteigeningsplan opgesteld, zodat een volwaardig station de kleine halte zou kunnen vervangen. Het duurde tot 1905 voor deze plannen concreet werden. Een van de slachtoffers van die onteigening was de toen nog jonge voetbalclub La Gantoise, nu KAA Gent. Het project kwam in een stroomversnelling door de plannen voor een Wereldtentoonstelling in 1913. De stad wou een prestigieus station in de nabijheid van de tentoonstellingsterreinen.

Het station van Louis Cloquet

Ingenieur-architect Louis Cloquet (1849-1920) kreeg in 1908 de opdracht om het nieuwe station Gent-Sint-Pieters te ontwerpen. Hij koos voor een eclectische stijl met veel middeleeuwse elementen en Oosterse invloeden. Tegelijkertijd werden de sporen op een verhoogde berm aangelegd, waardoor een aantal overwegen afgeschaft kon worden. De werkzaamheden duurden van 1910 tot 1912. Na 410 werkdagen, op 18 mei 1912 was het nieuwe station klaar en op 19 november werd het officieel geopend

Het nieuwe Sint-Pietersstation moest een moderne stadspoort worden, een volwaardig station. Het kreeg het uitzicht van een Oosters paleis, met veel ruimtelijkheid, licht en kleur. De voorgevel werd bekroond met Venetiaanse kantelen en Indische torentjes. De centrale ingang werd geflankeerd door twee torens: links een kleine en rechts een 30 meter hoge uurwerktoren, die nog altijd een herkenningspunt is voor de omgeving.

Enkele maanden na de opening van het nieuwe station begon de Gentse Wereldtentoonstelling van 1913. Gent-Sint-Pieters zou een belangrijke draaischijf worden om de vele bezoekers van de Wereldexpo naar Gent te brengen.

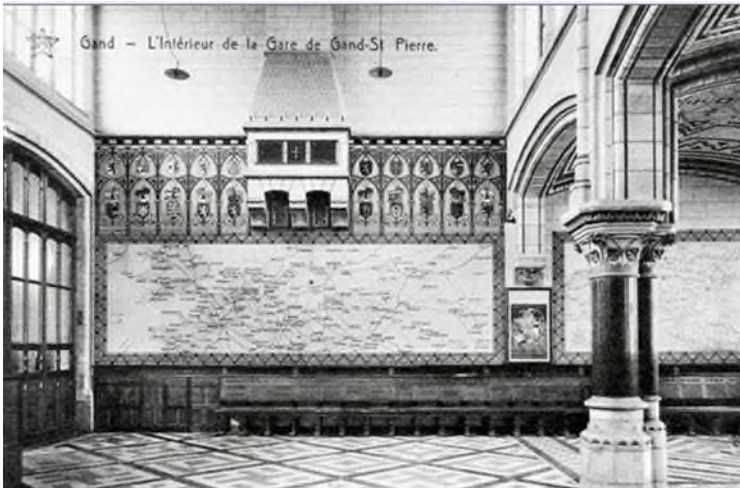
Met de organisatie van de Wereldtentoonstelling en de inplanting van het Sint-Pietersstation onderging de wijk een volledige gedaanteverwisseling. Er werden nieuwe lanen aangelegd, prachtige art nouveau-huizen gebouwd en een prestigieus hotel geopend aan het station.

Het tweede station aan de straatkant (Ref. Z04214)

Een hal vol kleur

De stationshal is volledig gedecoreerd met kleurrijke taferelen. De muurschilderingen tonen afbeeldingen van 13 belangrijke Belgische steden. Het was de bedoeling om die te promoten bij de bezoekers van de Gentse Wereldtentoonstelling.

Inkomhal van het tweede station (Ref. Z04208)

draaiend wiel. Elk driehoekig segment werd beschilderd met als hoofdmotief het gevleugeld wiel, dat symbool staat voor de Belgische spoorwegen. In de centrale achthoek is dit symbool omgeven door

Onderdoorgang van het tweede station (Ref. Z11080C)

'kloostergang' opleverde. Cloquet hield ervan om de reizigers en bezoekers van het station levenslessen te geven. Dat deed hij door onder de uurwerken spreuken te plaatsen die de vier fazen in een mensenleven vergeleken met de vier seizoenen.

De muurschilderingen zijn uitgevoerd in de sgraffito-techniek. Hierbij worden verschillende lagen pleister op elkaar aangebracht en nadien worden er lijnen en vlakken weggekrabd zodat er een taferel met dieptezicht ontstaat. Deze krassen worden vervolgens ingekleurd volgens de fresco-techniek.

Het plafond van de stationshal werd door middel van betonbalkjes voorzien van een gestileerd wiel. Rond de centrale achthoek wekken acht driehoeken de illusie van een draaiend wiel. Elk driehoekig segment werd beschilderd met als hoofdmotief het gevleugeld wiel, dat symbool staat voor de Belgische spoorwegen. In de centrale achthoek is dit symbool omgeven door een reeks stoomlocomotieven. In de hoeken worden telegraafpalen afgebeeld, met daarop witte duiven als symbool van de vrede.

De onderdoorgang naar de perrons was in het origineel station zo gebouwd dat de vertrekkende reizigers gescheiden waren van de aankomende reizigers. Door het gebruik van boogconstructies en in het begin ook een laag hekwerk kanaliseerde men de vertrekkende reizigers langs de linkerkant van de onderdoorgang en de aankomende reizigers langs de rechterkant. Deze kanalisatie was geïnspireerd op het verkeer in Groot-Brittannië.

In de hal kwam links en rechts een gang uit die evenwijdig aan de voorgevel bijna door het hele gebouw liep. De gang werd afgewerkt met spitsbogen wat hem de bijnaam

Het stationsbuffet in het tweede station (Ref. Z11081)

De linker 'kloostergang' leidde naar de wachtzalen tweede en derde klas, de rechter naar de wachtzaal eerste klas. In de wachtzalen werden op de muren spoorwegkaarten geschilderd met daarop de steden die bij de bouw van het station in 1913 met de trein bereikbaar waren. Deze originele kaarten werden echter in de jaren 1970 overschilderd door moderne taferelen uit de Gentse geschiedenis.

Renovatie van het historische stationsgebouw

Sinds 1995 is het stationsgebouw van Gent-Sint-Pieters een beschermd monument. In 1997 lanceerde NMBS een plan voor een grondige renovatie. De uurwerktoren, die zwaar was aangetast en scheef stond, werd in 2006 volledig afgebroken en steen voor steen weer opgebouwd met nieuwe bakstenen. Daarna was de luifel boven de ingang van het station aan de beurt. De massieve, donkere stalen luifel uit 1931 verkeerde in slechte staat en werd in het voorjaar van 2008 vervangen door een nieuwe, glazen constructie.

De nieuwe luifel (Ref. D3806-43)

Ook de kleurrijke muur- en plafondschilderingen in de stationshal, aangetast door vocht en vervuiling, werden tussen 2007 en 2010 grondig gerestaureerd.

De muurschilderingen na renovatie (Ref. L3502-30)

Het nieuwe Gent-Sint-Pieters

Meer en meer reizigers maken gebruik van het openbaar vervoer. Na honderd jaar is het Sint-Pietersstation, met dagelijks meer dan 54.000 instappende reizigers, één van de grootste stations van België. Om het station aan te passen aan de nieuwe behoeften, worden het Sint-Pietersstation en de stationsbuurt grondig gemoderniseerd. In 2004 werd een samenwerkingsovereenkomst getekend door NMBS, De Lijn, Stad Gent, het Vlaamse Gewest en Eurostation. Het 'Project Gent-Sint-Pieters' wil het station en de buurt ombouwen tot een vlotte, leefbare en aangename omgeving, waar de verschillende vervoersmiddelen beter op elkaar zijn afgestemd. Een vernieuwd station, een nieuw bus- en tramstation, een ondergrondse parkeergarage en fietsenstallingen, een verbindingsweg met de R4 en de ontwikkeling van een nieuw stadsdeel aan de Koningin Fabiolalaan zijn de belangrijkste veranderingen. Het project werd in 2005 officieel gestart met de bouw van een tijdelijk parkeergebouw.

Eind november 2007 werden het postgebouw Gent X en de oude goederenloods naast het postgebouw afgebroken om plaats te maken voor het nieuwe bus- en tramstation. Onder de sporen werden twee tunnels gegraven: de Timechegtunnel als toegang tot de nieuwe ondergrondse parking aan de Sint-Denijslaan en een tijdelijke tramtunnel met een 106 meter lange fotowand van de Zwitserse kunstenaar Beat Streuli. Voor de aanleg van de nieuwe ondergrondse parkeergarage langs de Fabiolalaan diende 470.000 m³ grond te worden uitgegraven. Eind 2010 opende het eerste deel van de drie verdiepingen tellende ondergrondse parking haar deuren. Met plaats voor 2.700 wagens is dit de grootste ondergrondse parkeergarage van België.

De nieuwe perrons (Ref. A0233_21)

In 2019 werd de eerste fase van het stationsproject afgerond. De sporen en perrons 8 tot 12 werden volledig nieuw aangelegd. Er werd vooral ingezet op de verhoging van het comfort voor de reizigers. Zo zijn de nieuwe perrons tot 4 meter breder dan vroeger en werden ze verlengd om alle IC-treinen te kunnen ontvangen. Ook zijn de perrons hoger, zodat reizigers gemakkelijker kunnen instappen.

De hal onder de sporen wordt vervangen door een grote open ruimte, waar ook plaats zal zijn voor commerciële diensten. Reizigers kunnen de nieuwe perrons bereiken via liften, trappen en roltrappen.

In 2020 zal fase 2 van het 'Project Gent-Sint-Pieters' opgestart worden.

Paul Jacops
Januari 2024

Beknopte Bibliografie

Artikels : Plans, dessins et matériel de voies exposés à Liège en 1905 : Plans des gares de Gand. ill. *Revue générale des chemins de fer et des tramways*, Jrg. XXIX, 1906, p. 466-468, K706577

A Gand, sur les traces de Louis Cloquet. ill. *Guides-Infos*, nr. 16, 01/01/2010, p. 27-29, K364067

Boeken: DE BOT H., DESEIJN G, ROGGE G., VAN DE PUTTE F., VAN DOORNE G., VAN RIJCKEGEM CH., WELTER H. *Gent op het spoor. Stations maken de stad*. Gent: Snoeck, 2010, 191 p., ill., C462947

Station Gent-Sint-Pieters nodigt u uit. - Brussel: SNCB, 1976, 19 p., ill. , A701068

100 jaar Station Gent-Sint-Pieters. Gent: B-Holding, 2012, - 32 p., ill., A544632

Station Gent-Sint-Pieters. 1912-2012. Brussel: B-Holding, 2012, 23 p., ill., A544625

ROOGE G, PIETERS D: *Het station Gent Sint Pieters* Snoeck, 2018, 174p., ill., C701371

Voor een grondiger zoekopdracht kunt u onze database raadplegen met de volgende trefwoorden:

Bibliotheekcatalogus: *station Gent-Sint-Pieters*

Museumcollectie: *station Gent-Sint-Pieters*